ความเห็นส่วนตน

ของ นายวรวิทย์ กังศศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๓ **เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๒**

วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ร้อง
	นายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง

ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสองเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย

มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ ฯลฯ

(๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ ฯลฯ

ความเห็น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา มาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๗ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง ขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายสิระ เจนจาคะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง โดยกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กระทำการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงาน ในหน้าที่ประจำของข้าราชการ ซึ่งเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) และประธานสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ร้อง) ได้ยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) จึงมีคำสั่ง รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และข้อเท็จจริงตามคำร้องยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้อง มีกรณีตามที่ถูกร้อง ในชั้นนี้ ศาลจึงยังไม่สั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

พิเคราะห์แล้วบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) เป็นบทบัญญัติในหมวด ๙ ว่าด้วย การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาใช้ตำแหน่ง เข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงระบบราชการในเรื่องเดียวกับการปฏิบัติราชการประจำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้เงินงบประมาณหรือโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการบรรจุ แต่งตั้งโยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ในการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจ ของบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งนำไปใช้บังคับกับรัฐมนตรี และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเป็นการบัญญัติ ข้อห้ามมิให้ใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงระบบราชการ ในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการประจำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้เงิน งบประมาณหรือโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของ พรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้หลักประกันแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ของฝ่ายราชการประจำสามารถทำหน้าที่ประจำของตนไปได้อย่างเป็นกลางทางการเมืองไม่ต้องหวั่นเกรง ว่าจะถูกแทรกแซงหรือก้าวก่ายจากฝ่ายการเมือง

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์” ผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตหลักสี่ และเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ถือว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย การที่ผู้ถูกร้องได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนและไปตรวจสอบพื้นที่ที่มีการร้องเรียน จึงเป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้แทนประชาชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ โดยไม่จำต้องได้รับมอบหมายจากสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมาธิการใด ๆ ให้ลงไปในพื้นที่เพื่อดำเนินการดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องพูดต่อว่าและข่มขู่พันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกะรนที่ไม่จัดกำลังมาต้อนรับและดูแลตนเองทั้งที่ไม่ใช่หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องกระทำการดังกล่าว และการพูดทำนองข่มขู่และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องขอโทษตนเอง นั้น เมื่อพิจารณาภาพและเสียงเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่บันทึกไว้ในแผ่นซีดีแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่าผู้ถูกร้องและคณะลงพื้นที่ตำบลกะรน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เพื่อตรวจสอบการก่อสร้างคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งที่มีการอ้างว่าก่อสร้างผิดกฎหมาย โดยผู้ถูกร้องสอบถามพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ เมื่อเห็นการก่อสร้างผิดกฎหมายซึ่งเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้าแล้วไม่จับกุมดำเนินคดี และมีการโต้เถียงกันระหว่างผู้ถูกร้องกับพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรกะรนในการจัดกำลังมาดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยของผู้ถูกร้องและคณะ เห็นว่าพฤติกรรมของผู้ถูกร้องดังกล่าว เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วเป็นการต่อว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ที่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนเองต้องการ แม้พฤติกรรมทั้งทางกายและทางวาจาที่แสดงออกจะเป็นการไม่สมควรและไม่เหมาะสมต่อสถานะของตนเองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม แต่มิได้เป็นการก้าวล่วงหรือแทรกแซงเข้าไปในกิจการหน้าที่หรือเป็นการแทรกเข้าไปมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ จนถึงขนาดเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการทำหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ไม่เป็นไปอย่างอิสระ ทั้งนี้เพราะหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนย่อมเป็นหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ และขณะที่ผู้ถูกร้องแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น พันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ก็มิได้มีท่าทีเกรงกลัวต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องแต่อย่างใดแต่กลับพยายามชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ถูกร้องตลอดเวลา

คำพูดของผู้ถูกร้องมิได้เป็นการสั่งการใด ๆ ให้พันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงยังไม่อาจถือว่าผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้าวก่าย หรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรกะรน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

สำหรับกรณีผู้ถูกร้องพูดต่อว่าพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ ว่าบริหารงานไม่เป็นดูแลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ ผู้ถูกร้องให้โอกาสคราวหน้าอย่าทำอีกเป็นรองผู้กำกับแต่ไม่สามารถจัดตำรวจมาดูแลตนเองได้เหมาะจะเป็นผู้บริหารหรือไม่ นั้น เห็นว่าพฤติกรรมของผู้ถูกร้องดังกล่าว เป็นการต่อว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ แม้จะเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่มีเหตุผล และไม่ให้เกียรติต่อผู้อื่นในลักษณะยกตนข่มท่านก็ตาม แต่พฤติกรรมดังกล่าวก็ยังไม่ถึงขนาดเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการทำหน้าที่ของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ

ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องแต่งกายชุดข้าราชการรัฐสภาไปเรียกให้ผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนมาชี้แจงและสอบถามข้อเท็จจริงเรื่องการก่อสร้างคอนโดมิเนียมข้างต้น ในทำนองให้ดำเนินการตามที่ตนต้องการทั้งที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องและคณะได้พบกับนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน มีการสอบถามเกี่ยวกับที่ดินที่มีการก่อสร้างคอนโดมิเนียมข้างต้น ถือเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องใช้สิทธิในการขอรับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของเทศบาลตำบลกะรนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ และเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ ตลอดจนตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเทศบาลตำบลกะรนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะการแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อมูลกัน ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของผู้อื่นหรือของพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องสามารถขอคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน เกี่ยวกับการก่อสร้างคอนโดที่เกิดเหตุนี้ได้ ซึ่งการปฏิบัติราชการและการดำเนินงานในหน้าที่ของนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนย่อมเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงไม่ถือว่าผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของนายกเทศมนตรีและผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

ดังนั้น จึงเห็นว่าพฤติกรรมของผู้ถูกร้องที่ได้กระทำต่อพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกะรน จังหวัดภูเก็ต และนายกเทศมนตรี รวมทั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรน จังหวัดภูเก็ต ทั้งทางกายและวาจาดังกล่าว เป็นเพียงการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่ให้เกียรติและลุแก่อำนาจของตนเท่านั้น แต่ยังไม่ถึงขนาดเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติราชการของพันตำรวจโท ประเทือง ผลมานะ และนายกเทศมนตรีรวมทั้งผู้บริหารเทศบาลตำบลกะรนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องมิได้เป็นกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) อันจะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) แต่อย่างใด สำหรับประเด็นที่ว่าหากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด จึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ